

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

VUODEN 2020 JHT-TUTKINNON ARVOSTELUPERUSTEET

Arvosteluperusteissa on kuvattu seikat, joiden perusteella on annettu pisteitä. Arvosteluperusteet eivät ole mallivastaus. Arvosteluperusteissa ei ole esitetty täydellisesti kaikkia hyväksyttäviä näkökohtia tai vastauksia tehtäviin. Vastausten arvostelussa on voinut saada lisäpisteitä riittävän perustelluista ja olennaisista havainnoista, vaikka niitä ei ole mainittu arvosteluperusteissa.

Arvosteluperusteissa esitetyt lainsäädännön sekä hyvän tilintarkastustavan ja hyvän kirjanpitolaitoksen tulkinnat liittyvät kunkin tehtävän vastausten arvosteluun vain tässä tutkinnossa. Arvosteluperusteiden tulkintoja ei voi esittää PRH:n tilintarkastusvalvonnan kannanottoina muissa asiayhteyksissä.

JHT-TUTKINTO 2020

TILINTARKASTAJAN RAPORTOINTI JA SEN EDELLYTTÄMÄT TOIMENPITEET

Tehtävä 1 (60 pistettä)

	1. Tarkastettu asia	2. Tarkastushavainto, perusteltu arviointi ja korjausmenettely (ml. säädösviittaus tai muu peruste)	3. Vaikutus raportointiin (Mitä, missä ja miten raportoidaan, jos virhettä tai puutetta ei korjata)	Arvostelu Yhteensä
1.	Hallinto/Sisäinen valvonta, avustuksen jättämättä hakeminen	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereista 10.11.2019 käy ilmi, että kunta on jättänyt hakematta määräajassa kohdennettua valtionavustusta vuosille 2020–2021 perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin. Avustuksen suuruus on työpaperin mukaan ollut yhteensä noin 600 tuhatta euroa vuosina 2018–2019. Avustus on työpapereiden mukaan mukana vuosien 2020–2021 talousarviossa ja -suunnitelmassa. Sivistystoimen osalta tilivelvollinen on sivistysjohtaja. Kunnalle on syntynyt taloudellista menetystä 600 tuhatta euroa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteossa ei ole mainittu asiaa. Säädösperusta: Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja talousenhoidossa on noudatettava talousarviota.	Tilintarkastuskertomus, kielteinen lausunto Muistutus valtionosuuden jättämättä hakemiselle Vaikutus vastuuvapauslausumaan: kielteinen lausuma muistutuksen kohteena oleville tilivelvollisille (tilivelvollinen sivistysjohtaja)	4,5 pistettä

		Korjausmenettely: Puutetta valtionavustuksen hakemisessa ei voida korjata. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoon lisätään tiedot hakematta jätetystä avustuksesta.		
2.	Tilinpäätös, tontin purkukustannusten aktivointi	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereista 20.4.2020 (kohta 9) käy ilmi, että vanhan terveystakeskukseen purkukustannukset on aktivoitu rakennuksiin. Kuntaan rakennetaan uusi terveystakeskus viereiselle tontille. Tilintarkastusassistentin työpaperin mukaan kunnalla ei ole tiedossa tontin tuleva käyttötarkoitus. Säädösperusta: Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston taseen yleisohjeen kohdan 2.2.1 ja Kilan kuntajaoston lausunnon 91/2009 mukaan rakennuksen purkamismenot kirjataan pääsääntöisesti purkamisvuoden kuluksi. Rakennuksen purkamismenot voidaan aktivoida tontin hankintamenoon vain, jos rakennus puretaan tontin saattamiseksi rakentamiskelpoiseksi uudisrakennusta tai tontin muuta käyttöä varten. Korjausmenettely: Per muut toimintakulut an rakennukset 600 tuhatta euroa	Tilintarkastuskertomus, kielteinen lausunto Muistutus rakennuksen arvostuksesta Vaikutus vastuuvapauslausumaan: kielteinen lausuma muistutuksen kohteena olevalle tilivelvolliselle (tilivelvollinen kunnanhallitus ja kunnanjohtaja)	3,0 pistettä

3.	Tilinpäätös allekirjoitettu myöhässä	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Kunnan tilinpäätös on allekirjoitettu 15.4.2020. Tilinpäätös on allekirjoitettu liian myöhään. Säädösperusta: Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilinpäätös on laadittava seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Korjausmenettely: Ei voida korjata	Tilintarkastuskertomus, lisätieto ¹	3,0 pistettä
4.	Hallinto, kunnanhallituksen pöytäkirjat / Otto-oikeuden toteutuminen	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Otto-oikeus ei toteudu kaikilta osin. Talousjohtajan viranhaltijapäätökset on tuotu kunnanhallituksen tietoon liian myöhään otto-oikeuden toteuttamisen kannalta (liite 2, kunnanhallituksen pöytäkirja 10.12.2019 § 170). Talousjohtajan 1.11.2019 ja 22.11.2019 tekemät päätökset tuotiin kunnanhallitukselle tiedoksi 10.12.2019. Säädösperusta: Kuntalain 92 §:n mukaan asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Kuntalain 134 §:n mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua.	Tilintarkastajan muu raportointi	2,0 pistettä

¹ Jos kokelas on esittänyt raportointi -kohdassa tilintarkastajan muun raportoinnin, on siitä annettu vastaavat pisteet.

		Oikaisuvaatimus tehdään 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Korjausmenettely: Ei voida korjata. Viranhaltijapäätökset tuodaan jatkossa kunnanhallitukselle tiedoksi otto-oikeuden käyttämisen mahdollistamiseksi 14 päivän kuluessa.		
5.	Tilinpäätös, puutteelliset tiedot vuokravastuista	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Toimintakertomuksessa kunnanjohtajan katsauksessa mainitaan, että kuntaan on valmistunut Halkomäen koulukeskus, jonka leasingsopimuksen arvo on noin 15 000 tuhatta euroa. Vuokra-aika on 30 vuotta. Tieto sopimuksesta ei sisälly vuokravastuista annettuun liitetietoon, mikä käy ilmi liitetietotositteesta (liite 5.). Liitetieto on siten virheellinen. Lainat ja vastuut -tunnusluvut ovat tältä osin virheelliset. Säädösperusta: Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston liitetietojen yleisohjeen kohdan 38 mukaan ko. liitetietoon tulee laskea kaiken tyyppisistä tuotannontekijöistä syntyvät vuokravastuut, kuten toimitilat, koneet ja laitteet sekä maa-alueet. Jäljellä olevien vuokrien määrä ilmoitetaan vuokra-ajalta, jona sopimus ei ole peruutettavissa.	Tilintarkastuskertomus, lisätieto	3,5 pistettä

		Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (2019), kohta 3.5 Tase ja sen tunnusluvut ja 3.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut. Korjausmenettely: Korjataan virheellinen liitetieto. Lisätään tiedot vuokravastuusta vuokravastuiden tunnuslukuun. Lasketaan lainat ja vastuut -tunnusluku uusiksi: Vuokravastuisiin lisätään 15 000 tuhatta euroa, jolloin vuokravastuut ovat yhteensä 18 022 tuhatta euroa. Lainat ja vastuut -tunnusluku lisääntyy vastaavasti 15 000 tuhannella eurolla = 62 068 tuhatta euroa Lainat ja vastuut per asukas, uusi tunnusluku on 6 558 euroa		
6.	Hallinto, takauksen myöntäminen kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Kunnanhallitus oli päätöksellään 23.9.2019 (98 §) valmistellut valtuuston päätettäväksi takauksen, joka myönnettiin päätöksen perusteella kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta. Takaukselle ei myöskään vaadittu vastavakuutta. Kunnanvaltuusto on 30.9.2019 (35 §) hyväksynyt kunnanhallituksen esityksen. Säädösperusta: Kuntalaki 129 §.1–2 momentti:	Tilintarkastuskertomus, kielteinen lausunto Muistutus kuntalain vastaisen takauspäätöksen valmistelusta (tilivelvolliset kunnanhallitus ja kunnanjohtaja) Vaikutus vastuuvapauslausumaan: kielteinen lausuma	4,0 pistettä

		Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Korjausmenettely: Hallituksen tulee valmistella päätös uudelleen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi (päätöksen peruminen), eikä päätöstä tule panna täytäntöön.	muistutuksen kohteena oleville tilivelvollisille.	
7.	Myyntisaamiset ja ostovelat eivät täsmää taseeseen	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereista 20.4.2020 (kohta 6) käy ilmi, että osto- ja myyntireskontra eivät täsmää taseeseen. Taseen ostoveloissa on 100 tuhatta euroa vähemmän saldoa kuin ostoreskontran velkalistauksessa 31.12.2019. Lisäksi myyntisaamisten osalta myyntireskontrassa 31.12.2019 oli saldoa noin 80 tuhatta euroa enemmän kuin taseessa. Työpapereiden mukaan erilliskirjanpitojen saldot ovat oikein. Säädösperusta: KPL 2:6:n mukaan kirjanpito on järjestettävä niin, että liiketapahtumien, tositteiden ja kirjausten yhteys mahdollisten osakirjanpitojen kautta pääkirjanpitoon ja siitä	Tilintarkastajan muu raportointi	2,0 pistettä

		tilinpäätökseen on vaikeuksitta todettavissa kumpaankin suuntaan. Korjausmenettely: Täsmäytetään kirjanpidon saldo reskontrasaldoihin: Per myyntisaamiset an myyntituotot 80 tuhatta euroa Per muut toimintakulut an ostovelat 100 tuhatta euroa		
8.	Kunnan taseesta puuttuvat pankkitilit	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereista 20.4.2020 (kohta 7) käy ilmi, että kunnalla on olemassa kaksi pankkitiliä, joita ei löydy taseesta. Pankkitilien saldo on yhteensä noin 50 tuhatta euroa. Säädösperusta: Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta kohdan 4.3.1.3 mukaan kunnan taseeseen merkitään kaikkien pankkitilien saldot, jotka ovat kunnan nimissä. Korjausmenettely: Lisätään pankkitilit kunnan taseeseen. Per pankkitilit an muut toimintatuotot 50 tuhatta euroa	Tilintarkastajan muu raportointi	2,0 pistettä
9.	Tilinpäätös, Halkomäen koulun tasearvo	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereista 20.4.2020 (kohta 8) käy ilmi, että Halkomäen vanha koulurakennus on tarkoitus	Tilintarkastuskertomus, kielteinen lausunto	4,0 pistettä

		purkaa kesällä 2020. Työpapereiden mukaan koululla on kuitenkin tasearvoa vielä 800 tuhatta euroa. Koululla ei ole enää arvoa kunnan palvelutuotannossa. Koulurakennus on päätetty purkaa kesällä 2020, joten sen tasearvo on kirjattava alas. Lisäksi kunnanjohtajan katsauksesta käy ilmi, että vanha koulurakennus on ollut käyttökiellossa sädesienien takia. Säädösperusta: Kirjanpitolain 5:13:n mukaan, jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen tai sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus on kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta kohdan 2.4 mukaan kertaluonteiset omaisuuden tuhoutumisesta tai hyödykkeen käyttötarkoituksen muutoksesta aiheutuvat kulukirjaukset käsitellään arvonalentumisina. Korjausmenettely: Tehdään rakennuksesta alaskirjaus Per arvonalennukset an rakennukset 800 tuhatta euroa	Muistutus rakennuksen arvostuksen osalta (tilivelvolliset kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja) Vaikutus vastuuvapauslausumaan: kielteinen lausuma muistutuksen kohteena oleville tilivelvollisille	
10.	Hallinto, kunnanhallituksen päätös valtiosuoksien hyväksymisestä on tehty myöhässä	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Kunnanhallitus on hyväksynyt valtiovarainministeriön 28.12.2018 tekemän valtiosuus päätöksen 14.4.2019 (30 §) eli liian myöhään. Säädösperusta:	Tilintarkastajan muu raportointi	2,5 pistettä

		Pöytäkirjassa mainitun mukaisesti hallintosäännön pykälän 40 mukaan kunnan tulee tarkastaa valtionosuuspäätöksen laskentaperusteet ja hyväksyä se oikaisuvaatimusajassa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksista annetun lain 64 §:n mukaan kunnalla on oikeus kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus valtiovarainministeriölle. Korjausmenettely: Ei voida korjata.		
11.	Tilinpäätös, epäkurantti pääomalainasaaminen	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Toimintakertomuksen kunnanjohtajan katsauksen sekä liitteenä olevan kaupparekisteriotteen mukaan Isosalmen Kone Oy on mennyt konkurssiin. Liitteenä olevassa tase-erittelyissä voidaan huomata, että kunnalta on yritykseltä pääomalainasaaminen 625 tuhatta euroa. Liitteen 3 mukaan lainalla ei ole vakuutta. Näin ollen on todennäköistä, ettei lainasta saada suoritusta konkurssissa. Säädösperusta: Osakeyhtiölain 12:1:n mukaan pääomallainan pääoma ja korko saadaan maksaa yhtiön selvitystilassa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Kirjanpitolain 5:2.1:n mukaan taseeseen merkitään saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään	Tilintarkastuskertomus, kielteinen lausunto Muistutus pääomalainasaamisen arvostuksen osalta (tilivelvolliset kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja) Vaikutus vastuuvapauslausumaan: kielteinen lausuma muistutuksen kohteena oleville tilivelvollisille	4,0 pistettä

		todennäköiseen arvoon. Kirjanpitolautakunnan 1827/28.10.2008 mukaan, jos saamisen menetyksen realisoituminen on todennäköistä (50–95%) tulee saaminen kirjata kuluksi. Korjausmenettely: Kirjataan pääomalainasaaminen kuluksi. Per muut rahoituskulut an lainasaamiset 625 tuhatta euroa		
12.	Hallinto, kunnanhallitus on hyväksynyt kuntastrategian	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Kunnanhallituksen 10.12.2019 kokouksen päätöksen (171 §) mukaan kunnanhallitus on hyväksynyt kuntastrategian. Säädösperusta: Kuntalain 14 §.2 momentin mukaan valtuuston tehtäviin kuuluu kuntastrategian hyväksyminen. Korjausmenettely: Valmistellaan päätös uudelleen siten, että se viedään valtuuston päätettäväksi.	Tilintarkastuskertomus, lisätieto	3,0 pistettä
13.	Sisäinen valvonta, talousjohtaja on hyväksynyt kunnanjohtajan luottokorttilaskut	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereista 20.4.2020 (kohta 11) käy ilmi, että talousjohtaja on hyväksynyt kunnanjohtajan luottokorttilaskut. Sisäisen valvonnan selonteon mukaan sisäisen valvonnan ohjeessa on mainittu, että esimies hyväksyy alaisensa laskut.	Tilintarkastajan muu raportointi	2,5 pistettä

		Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon mukaan kunnanhallituksen puheenjohtaja on kunnanjohtajan esimies. Näin ollen talousjohtaja ei voi hyväksyä kunnanjohtajan luottokorttilaskuja. Korjausmenettely: Kunnanhallituksen puheenjohtajan tulee hyväksyä kunnanjohtajan luottokorttilaskut.		
14.	Tilinpäätös, konsernin sisäisten erien eliminointi	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereista 20.4.2020 (kohta 17) käy ilmi, että Pihlajan sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon palvelujen myynti Lakeuden sosiaali- ja terveyshuollon kuntayhtymälle oli eliminoitu suuremman jäsenosuusprosentin eli 20 prosentin mukaisesti. Myynti olisi tullut eliminoida 15 prosentin mukaisesti, koska kunta omistaa 15 prosenttia Pihlajan sairaanhoitopiirin kuntayhtymästä. Tilintarkastusassistentin työpapereista käy ilmi, että myyntiä on eliminoitu 2 000 tuhatta euroa. Koska myyntejä on 10 000 tuhatta euroa, on eliminointia tehty 500 tuhatta euroa liian paljon. Tämän johdosta konsernituloslaskelman tuotot ja kulut ovat 500 tuhatta euroa liian pienet. Säädöspерusta: Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen konsernitilinpäätöksen laatimisesta kohdan 7.2 mukaisesti kahden kuntayhtymän väliset sisäiset erät vähennetään pienemmän jäsenosuuden mukaisessa suhteessa.	Tilintarkastajan muu raportointi.	3,5 pistettä

		Korjausmenettely: Korjataan eliminointia konsernitilinpäätöksessä. Per konsernin toimintakulut 500 tuhatta an konsernin toimintatuotot 500 tuhatta Eliminoinnilla ei ole tulosvaikutusta.		
15.	Tilinpäätös, hankerahoituksen kirjaaminen saamiseksi	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Tilintarkastusassistentin työpapereiden 20.4.2020 (kohta 12) mukaan Business Finlandin rahoitus 260 tuhatta euroa on kirjattu virheellisesti tuloslaskelman toimintatuottojen tilille tuet ja avustukset ja siirtosaamisiin. Liitteenä olevan rahoituspäätöksen mukaan rahoitus maksetaan jälkikäteen raporttien hyväksymisen mukaan. Päätös koskee ajalla 1.1.2020–31.12.2022 syntyviä kustannuksia. Säädösperusta: Kirjanpitolain 2:3:n mukaan tulon kirjaamisperusteena on suoritteiden luovuttaminen (suoriteperuste). Korjausmenettely: Kirjataan hankesaamiset pois siirtosaamisista. Per tuet ja avustukset an siirtosaamiset 260 tuhatta euroa	Tilintarkastajan muu raportointi	3,0 pistettä
16.	Tilinpäätös, kuntayhtymän peruspääoman alentamisen vaikutus kunnan kirjanpitoon	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Kunnanhallituksen päätöksen 14.4.2019 (33 §) mukaan Lakeuden koulutuskuntayhtymältä on saatu tieto, että se alentaa peruspääomaansa alijäämien kattamiseksi.	Tilintarkastajan muu raportointi	3,5 pistettä

		Pöytäkirjan mukaan asialla ei ole vaikutusta kunnan kirjanpitoon. Myöskään tuloslaskelmassa ei ole kirjattuja arvonalennuksia. Peruspääoman alentaminen tulisi ottaa huomioon kunnan tilinpäätöksessä. Isosalmen kunnalla on 22 prosentin omistusosuus Lakeuden koulutuskuntayhtymästä (Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt -kaavio). Kunnanhallituksen pöytäkirjan mukaan koulutuskuntayhtymän koko peruspääoma on 5 000 tuhatta euroa, joten 1 000 tuhannen euron vähennysosuudesta tulee kunnan kirjata 220 tuhannen euron arvonalennus kuntayhtymäosuuteen. Säädöserusta: Kirjanpitolautekunnan kuntajaoston lausunnon 121 (30.4.2019) mukaan kuntayhtymän peruspääoman alentamisesta johtuva kuntayhtymäosuuden pysyvä arvon aleneminen merkitään jäsenkunnan kirjanpidossa tuloslaskelmaan arvonalentumisena kuluksi. Korjausmenettely: Tehdään alaskirjaus osakkeisiin ja osuuksiin. Per arvonalennukset an osakkeet ja osuudet 220 tuhatta euroa		
17.	Tilinpäätös, maa-alueen oston kirjaaminen	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Kunnanhallitus 14.4.2019 on (32 §) päättänyt ostaa tontin. Tilintarkastusassistentin työpaperin 10.11.2019 mukaan tontin osto kirjataan vuoden 2020 kirjanpitoon.	Tilintarkastajan muu raportointi	3,0 pistettä

		Kokouspöytäkirjan mukaan kunnanhallituksella on talousarviossa määritelty ostovaltuus. Liitteenä olevan kauppakirjan 1.8.2019 mukaan tontin omistus- ja hallintaoikeus siirtyvät ostajalle välittömästi kauppakirjan allekirjoituksella. Säädösperusta: Kirjanpitolain 2:3:n mukaan menon kirjaamisperusteena on tuotannontekijän vastaanottaminen (suoriteperuste). Korjausmenettely: Kirjataan maa-alueen osto vuodelle 2019. Per maa-alueet an siirtovelat 100 tuhatta euroa Ei tulosvaikutusta.		
18.	Alijäämän kattamisvelvoite	Tarkastushavainto ja perusteltu arviointi: Kertyneitä virheitä on niin paljon (kts. kohta 19), että kunnalle on syntynyt alijäämän kattamisvelvoite. Talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2021–2022 on kuitenkin laadittu kuntalain mukaisesti, sillä talousarviota 2020 tehdessä ei ollut tiedossa, että vuoden 2019 tilinpäätöksen alijäämät ylittävät kertyneet ylijäämät. Kunnan taloudellinen tilanne on muuttunut merkittävästi suunnitellusta. Vuoden 2019 alijäämä tulee kattaa viimeistään tilinpäätöksessä 31.12.2024.	JHTT-yhdistyksen mukautetuista kertomuksista antaman mallin mukaan tilintarkastaja voi antaa lisätiedon tarpeelliseksi katsomastaan seikasta, joka voi koskea mm. taloudellista tilaa. Lisätiedolla ei välttämättä ole vaikutusta lausuntojen sisältöön. Lisätieto taloudellisesta tilanteesta: kiinnitetään huomiota siihen, että korjaamattomien virheiden suuruus on niin	4,0 pistettä

		Säädösperusta: Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan oleva alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Korjausmenettely: Talousarvio 2020 ja tulevien vuosien taloussuunnitelmat tulee päivittää siten, että alijäämä tulee katetuksi 31.12.2024 mennessä. Kunnan tulisi tehdä alijäämän kattamissuunnitelma.	suuri, että valtuuston vahvistama talousarvio 2020 ja -suunnitelma 2021–2022 eivät ole enää tasapainossa. Tilinpäätökseen 2019 kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta (Kuntalaki 110 §)													
19.	Yhteenveto virheistä	Virheiden vaikutus kunnan tilinpäätökseen: Kunnan tilinpäätös: Tilikauden alijäämä ennen korjauksia 31.12.2019: 2 007 tuhatta euroa <table><tr><th>Havainto</th><th>Vaikutus tilikauden yli-/alijäämään tuhatta euroa</th><th>Vaikutus omaan pääomaan tuhatta euroa</th></tr><tr><td>Olennaisuusrajan 500 tuhatta euroa ylittävät virheet:</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Havainto 2</td><td>-600</td><td>-600</td></tr><tr><td>Havainto 9</td><td>-800</td><td>-800</td></tr></table>	Havainto	Vaikutus tilikauden yli-/alijäämään tuhatta euroa	Vaikutus omaan pääomaan tuhatta euroa	Olennaisuusrajan 500 tuhatta euroa ylittävät virheet:			Havainto 2	-600	-600	Havainto 9	-800	-800		3,0 pistettä
Havainto	Vaikutus tilikauden yli-/alijäämään tuhatta euroa	Vaikutus omaan pääomaan tuhatta euroa														
Olennaisuusrajan 500 tuhatta euroa ylittävät virheet:																
Havainto 2	-600	-600														
Havainto 9	-800	-800														

		Havainto 11	-625	-625		
		Yhteensä	-2 025	-2 025		
		Olennaisuusrajan alittavat virheet:				
		Havainto 7	-20	-20		
		Havainto 8	50	50		
		Havainto 15	-260	-260		
		Havainto 16	-220	-220		
		Yhteensä	-450	-450		
		Virheet yhteensä -2 475 tuhatta euroa. Jos virheet korjattaisiin, tilikauden alijäämä olisi 4 482 tuhatta euroa. Virheet yhteensä vaikuttavat kunnan tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan 2 475 tuhatta euroa huonontavasti (olennaisuusraja 500 tuhatta euroa). Edellisten tilikausien kertyneitä ylijäämiä on 3 489 tuhatta euroa ennen korjauksia. Kunnan taseeseen ei jää kertyneitä ylijäämiä virheiden korjaamisen jälkeen. Virheiden vaikutus konsernitilinpäätökseen: Tilikauden alijäämä ennen korjauksia 31.12.2019: 1 710 tuhatta euroa.				
			Vaikutus tilikauden yli-/alijäämään tuhatta euroa	Vaikutus omaan pääomaan tuhatta euroa		
		Havainto				

Olennaisuusrajan 1 000 tuhatta alittavat virheet		
	Havainto 2	-600
	Havainto 7	-20
	Havainto 8	50
	Havainto 9	-800
	Havainto 11	-625
	Havainto 15	-260
	Havainto 16	-220
	Yhteensä	-2 475
	Virheen 14 johdosta konsernituloslaskelman tuotot ja kulut ovat 500 tuhatta euroa liian pienet. Kyseinen virhe ei vaikuta konsernituloslaskelman alijäämään tai omaan pääomaan. Jos virheet korjattaisiin, tilikauden alijäämä olisi 4 185 tuhatta euroa. Virheet yhteensä vaikuttavat kuntakonsernin tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan 2 475 tuhatta euroa heikentävästi (olennaisuusraja 1 000 tuhatta euroa). Toimintakertomukseen tehtävät korjaukset: Havainto 1: Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteossa ei ole mainittu, että kunta on jättänyt hakematta kohdennettua valtionavustusta. Liitetietoihin tehtävät korjaukset: Havainto 5: Vuokravastuisiin lisätään tieto Halkomäen koulukeskuksen 15 000 tuhannen euron vuokravastuusta. Johtopäätös: Tilinpäätöstä ei voida esittää hyväksyttäväksi.	

Yhteensä 60 pistettä

Tehtävä 2. (15 pistettä)**TILINTARKASTUSKERTOMUS 2019****Isosalmen kunnanvaltuustolle (0,25 pistettä)**

Olemme tarkastaneet Isosalmen kunnan hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää kunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot. **1,25**

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kunnanhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteutukseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita. **0,5**

Tarkastuksen tulokset

Muistutuksena esitämme, että kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat valmistelleet valtuuston päätettäväksi takauksen, joka myönnettiin päätöksen perusteella kuntalain 129 §:n vastaisesti kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta ja ilman vastavakuutta. **0,75**

Kunnanhallitus on 10.12.2019/171 § hyväksynyt kuntastrategian. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto hyväksyy kuntastrategian. **0,75**

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu 15.4.2020. Kuntalain 113 §:n mukaan tilinpäätös on laadittava maaliskuun loppuun mennessä.*

Kunnan tilinpäätös on korjaamattomat virheet huomioiden yhteensä 4 500 tuhatta euroa alijäämäinen, johon kertyneet ylijäämät eivät riitä. Tämän johdosta talousarvio ja -suunnitelma 2020–2022 ei ole enää tasapainossa. Kuntaa koskee kuntalain 110 §:n mukainen alijäämän kattamisvelvoite. **1,25**

Muilta osin kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. **0,25**

Muistutuksena esitämme, että avustuksen hakemisen valvonta ei ole ollut riittävää. Kunta on jättänyt hakematta määrääjassa perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin kohdennettua valtionavustusta vuosille 2020–2021. Avustustulo sisältyy kunnan talousarvioon. Vuosille 2018–2019 saadun vastaavan avustuksen määrä oli noin 600 tuhatta

* Tehtävän 1 arvosteluperusteissa on annettu täydet pisteet myös tilintarkastajan muusta raportoinnista, joten kohdasta ei ole annettu pisteitä tehtävässä 2.

euroa. Lisäksi asiasta ei ole mainittu sisäisen valvonnan selonteossa. Muilta osin kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti. **1,00**

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita. **0,25**

Tilinpäätöksen taseen rakennuksissa ja rakennelmissa on aktivoituna Halkomäen vanha koulurakennus 800 tuhannen euron tasearvolla. Koulurakennus on tarkoitus purkaa vuoden 2020 aikana. Muistutuksena esitämme, ettei tilinpäätöstä ole rakennuksen arvostuksen osalta laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti. **0,75**

Taseeseen rakennuksiin on aktivoitu vanhan terveystieteiden keskuksen purkukustannukset 600 tuhatta euroa. Muistutuksena esitämme, ettei tilinpäätöstä ole rakennuksen arvostuksen osalta laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti. **0,75**

Tilinpäätöksessä on 625 tuhannen euron pääomalinansaaminen yritykseltä, joka on mennyt konkurssiin. Muistutuksena esitämme, että tilinpäätöstä ei ole saamiseen kohdistuvan olennaisen epävarmuuden osalta laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti. **0,75**

Lisätietona esitämme, että Lainat ja vastuut 31.12. sekä Lainat ja vastuut, euroa/asukas - tunnusluvut on esitetty virheellisinä. **0,75**

Muilta osin tilinpäätös kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa muutoin oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista. **0,25**

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Kunnan tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä ei ole laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti eivätkä ne anna kuntalain tarkoittamalla tavalla oikeaa ja riittävää kuvaa tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista. **1,00** Emme puolla tilinpäätöksen hyväksymistä. **0,75**

Takauksen antamiseen liittyvän muistutuksen vuoksi emme puolla vastuuvapauden myöntämistä kunnanhallituksen jäsenille ja kunnanjohtajalle. **1,00**

Sisäiseen valvontaan liittyvän muistutuksen vuoksi emme puolla vastuuvapautta sivistysjohtajalle. **1,00**

Tilinpäätökseen liittyvän muistutuksen vuoksi emme puolla vastuuvapauden myöntämistä kunnanhallituksen jäsenille ja kunnanjohtajalle. **1,00**

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä muille tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta. **0,25**

Isosalmen kunnassa 15.5.2020

Tarkka Oy
tilintarkastusyhteisö

Teija Terävä
Teija Terävä
HT, JHT

Tarkka Oy
Isoväylä 1
60900 Isosalmi **0,50**

Tehtävä 3 (10 pistettä)

3.1

Kuntien yksityisyrityksille maksama tuki kuuluu Euroopan unionin valtiontukisääntelyn alaan (ks. esim. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu: EU:n valtiontukisäännöt, 2014). Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklassa säännellyn valtiontuen käsitteen alaan kuuluvat valtion keskushallinnon myöntämien tukien lisäksi myös alueellisten ja paikallisten viranomaisten myöntämät tuet (ks. esim. Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, yhdistetyt asiat T-92/00 ja T-103/00; yhteisöjen tuomioistuin, asia C-248/84 sekä Euroopan komission tiedonanto 2016/C 262/01 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuen käsitteestä, kohta 48.)

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan mukaan unionin sisämarkkinoille soveltuvia eli sallittuja julkisia tukia ovat esimerkiksi jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tarkoitetut tuet. Euroopan komissio on todennut, että myös koronavirusepidemian aiheuttamien häiriöiden lieventämiseen tarkoitetut tuet ovat tietyin reunaehdoin sallittuja kyseisen sopimuskohdan perusteella (Euroopan komission tiedonanto 19.3.2020: Tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkessä covid-19 -epidemiassa. C(2020) 1863 final. Euroopan unionin virallinen lehti N:o C 91 I, 20.3.2020). Tehtävässä tarkoitettu yksityisyrityksille maksettava avustus voidaan katsoa sallituksi näillä perusteilla.

Kunnan yksityisyrityksille maksama avustus on Euroopan unionin valtiontukisäännösten mukainen tukimuoto myös siksi, koska tuen euromääräisen suuruuden perusteella kyse on komission asetuksen N:o 1407/2013 mukaisesta vähämerkityksellisestä eli niin sanotusta de minimis -tuesta. Tästä tuesta ei tällöin myöskään tarvitse tehdä Euroopan komissiolle ennakkoilmoitusta.

Yksityisyrityksille maksettavasta tuesta ja kuntien tätä tukea varten valtiolta saamasta avustuksesta säännellään valtioneuvoston asetuksessa 199/2020 (asetus yksityisyrityksien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille). Asetus on annettu valtionavustuslain (688/2001) ja valtion talousarviolain (423/1988) nojalla.

3.2

Kunnille maksettavien yksityisyrityksien tukemiseen tarkoitettujen valtionavustusten valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö (valtioneuvoston asetus yksityisyrityksien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille 199/2020, 7 §). Valtionapuviranomaisena työ- ja elinkeinoministeriöllä on mainittua tukimuotoa koskevaa valvonta- ja tarkastustoimivaltaa.

Valtionapuviranomaisen valvonta- ja tarkastusoikeuksista säädetään valtionavustuslain (688/2001) 15–16 §:issä. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa valtiolta varoja tai muuta taloudellista tukea tai etua saaneita tahoja (laki valtiontalouden tarkastusvirastosta 676/2000, 2 §). Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustoimet voivat näin ollen kohdistua ministeriöön, valtionavustusta saaviin kuntiin sekä tukea saaneisiin yksityisyrityksiin.

Kunnan yksityisyrityksille maksamat tuet ovat osa kunnallistalouden kokonaisuutta, joten ne kuuluvat kunnanhallituksen vastuulla olevan sisäisen valvonnan sekä kunnan tilintarkastajien ja kunnan tarkastuslautakunnan valvonta- ja tarkastusvaltuuksien piiriin (kuntalaki 410/2015, 39 § ja 121–125 §).

3.3

Suomen perustuslain (731/1999) 85 §:n mukaan määrärahat otetaan valtion talousarvioon kiinteinä määrärahoina, arviomäärärahoina tai siirtomäärärahoina. Arviomäärärahan saa ylittää ja siirtomäärärahan siirtää käytettäväksi varainhoitovuoden jälkeen sen mukaan kuin lailla säädetään. Kiinteää määrärahaa ja siirtomäärärahaa ei saa ylittää eikä kiinteää määrärahaa siirtää, ellei sitä ole lailla sallittu. Määrärahalajeista säädetään myös valtion talousarviolain (423/1988) 7 §:ssä.

Arviomäärärahan ylittämistä koskevasta luvasta säädetään valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) 17 §:ssä.

Kiinteä määräraha on määrärahalajeista eduskunnan budjettivaltaa eniten korostava, sillä määrärahan suuruus ja voimassaoloaika ovat juuri sellaisia, millaisiksi eduskunta on ne talousarviopäätöksellään määrännyt. Kiinteän määrärahan osalta valtionapuviranomainen on sidottu täysimääräisesti eduskunnan päätökseen.

Siirtomäärärahaa saa siirtää käytettäväksi sen mukaan kuin talousarviossa päätetään varainhoitovuoden jälkeen yhden tai kahden seuraavan varainhoitovuoden aikana ja jos kyseessä on valtion investointihanke, neljän seuraavan varainhoitovuoden aikana (valtion talousarviolaki 7 §). Siirtomääräraha on valtionapuviranomaisen näkökulmasta joustavampi kuin kiinteä määräraha.

Luvan arviomäärärahan ylittämiseen antaa asianomainen ministeriö (valtion talousarvioasetus 17 §). Arviomääräraha korostaa näin ollen muita määrärahalajeja enemmän valtionapuviranomaisena toimivan ministeriön toimivaltuuksia.

Tehtävä 4 (10 pistettä)

4.1

Poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaa kuntaa koskevan selvitysmenettelyn keskeisenä tavoitteena on perustaa menettelylliset välineet tilanteeseen, jossa kunta ei itse kykene ratkaisemaan hallintonsa poikkeuksellisia vaikeuksia. Tällöin kunta ja valtio yhdessä turvaavat perustuslain mukaisten hyvän hallinnon takeiden toteutumisen kunnassa kaikissa olosuhteissa. (HE 250/2016 vp, 109 a §:n yksityiskohtaiset perustelut)

Selvitysmenettelystä säädetään kuntalain (410/2015) 12 a luvussa. Valtiovarainministeriö voi kuntaa kuultuaan asettaa selvityshenkilön tai selvitysryhmän selvittämään kunnan hallintoa, jos kunnan hallinto ja toiminta ovat poikkeuksellisen suurissa vaikeuksissa, joista kunta ei yksin kykene selviytymään. Selvityshenkilön ja selvitysryhmän jäsenen tulee olla tehtävässä kunnasta ja valtiovarainministeriöstä riippumaton. Selvityshenkilö tai selvitysryhmä tekee ehdotuksen tarvittaviksi toimenpiteiksi. Kunnanvaltuusto käsittelee nämä ehdotukset ja saattaa niitä koskevan päätöksen valtiovarainministeriön tietoon.

Jos selvityshenkilö tai selvitysryhmä on esittänyt luottamushenkilön tai luottamushenkilöiden pidättämistä toimestaan esitutinnan tai oikeudenkäynnin ajaksi eikä valtuusto ole näin menetellyt, valtiovarainministeriö voi valtuustoa ja asianomaista luottamushenkilöä kuultuaan päättää toimesta pidättämisestä. Edellytyksenä on, että luottamustoimesta pidättäminen on välttämätöntä kunnan päätöksenteon saattamiseksi lain mukaiseksi sekä kunnan päätöksenteon uskottavuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi. Ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön heti. (Kuntalaki 109 a §) Keskeisiä toimijoita selvitysmenettelyssä ovat siis selvityshenkilö tai selvitysryhmä, kunnanvaltuusto ja valtiovarainministeriö.

4.2

Kunnallisen itsehallinnon oikeudellisena lähtökohtana on Suomen perustuslain (731/1999) 121 §. Säännöksen mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Itsehallintoa rajoittaa se, että valtiolta voi säätää lailla kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä (121.2 §). Kuntalain (410/2015) 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetty tehtävät. Kuntien taloudellisen itsehallinnon keskeinen elementti on kuntien verotusoikeus (Suomen perustuslaki 121.3 §).

Poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaan kuntaan kohdistuvaa selvitysmenettelyä koskevat säännökset antoivat valtiovarainministeriölle päätösvaltaa, mikä eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan merkitsi kunnallisen itsehallinnon ominaispiirteisiin puuttumista (perustuslakivaliokunnan lausunto 62/2016 vp). Toisaalta selvitysmenettelyn tueksi esitettiin asiaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 250/2016 vp) sellaisia perusteluita, joiden perusteella oli perustuslakivaliokunnan mukaan sallittua kajoa kunnalliseen itsehallintoon.

4.3

Eduskuntakäsittelyssä voidaan todeta, että lakiesitystä ei voida sellaisenaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Tällöin on kyse yleensä siitä, että lakiehdotus on joltain osin perustuslain kanssa ristiriidassa. Ensimmäisenä vaihtoehtona on lakiesityksen sisällön muuttaminen sellaiseksi, että ristiriita poistuu. Mikäli näin ei haluta tehdä, on vaihtoehtona lain säätäminen niin sanottuna poikkeuslakina perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan poikkeuslakimenettelyyn tulee turvautua vain erityisen poikkeuksellisissa tapauksissa ja pakottavista syistä (perustuslakivaliokunnan mietintö 10/1998 vp, s. 22–23.)

Perustuslainsäätämisyjärjestys-menettelystä säädetään perustuslain 73 §:ssä. Niin sanotussa normaalissa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä lakiehdotus on, tullakseen voimaan, hyväksyttävä lepäämään eduskuntavaalien yli. Vaalien jälkeisen eduskunnan on tämän jälkeen hyväksyttävä ehdotus vähintään 2/3 määräenemmistöllä. Jos lepäämään jättäminen halutaan välttää, voidaan lakiehdotus julistaa kiireelliseksi vähintään 5/6 enemmistöllä. Sen jälkeen se voidaan hyväksyä vähintään 2/3 enemmistöllä annetuista äänistä.

Tehtävä 5 (5 pistettä)

5.1

Perustuslain 91 §:ssä säädetään, että Suomen Pankki toimii eduskunnan takuulla ja hoidossa sen mukaan kuin lailla säädetään. Näin ollen Suomen Pankilla ja Suomen eduskunnalla on tietty oikeudellinen yhteys keskenään. Toisaalta Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 4 §:n mukaan hoitaessaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän tehtäviä Suomen Pankki tai sen toimielimen jäsen ei saa pyytää tai ottaa vastaan toimintaansa koskevia määräyksiä muulta kuin Euroopan keskuspankilta.

Suomen Pankin tulee näin ollen olla toiminnassaan riippumaton, myös eduskuntaan nähden. Riippumattomuusvaatimus on otettava huomioon, kun tulkitaan perustuslain säännöstä Suomen Pankin toimimisesta eduskunnan takuulla ja hoidossa. Tämä oikeusnormi toteutuu lähinnä eduskunnan valitsemien pankkivaltuutettujen kautta (Suomen perustuslaki 91 §).

Suomen Pankin riippumattomuuden EU-oikeudellinen lähtökohta löytyy Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 130 artiklasta. Siinä säädetään, että hoitaessaan EU:n rahapolitiikkaan liittyviä tehtäviään kansallinen keskuspankki tai sen päätöksentekuelimen jäsen ei saa pyytää eikä ottaa ohjeita miltään ulkopuoliselta taholta.

5.2.

Suomen Pankista annetun lain 18 §:n mukaan eduskunta valitsee Suomen Pankin tilinpäätöstä ja kirjanpitoa sekä hallintoa tarkastamaan viisi tilintarkastajaa ja kullekin heistä yhden varajäsenen. Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäviin ei kuulu tarkastaa Suomen Pankkia (laki valtiontalouden tarkastusvirastosta 1 §). Eduskunnan tarkastusvaliokunnan valvontavallasta Suomen Pankkia ei ole rajattu pois, mutta Suomen Pankkiin kohdistuvien toimenpiteiden ja kannanottojen osalta tarkastusvaliokunnan tulee käyttää erityistä harkintaa (HE 71/2006 vp s. 21).

Perustuslain 91 §:n mukaan eduskunta valitsee pankkivaltuutetut valvomaan Suomen Pankin toimintaa. Eduskunnan työjärjestyksen (40/1999) 13 §:n mukaan pankkivaltuutetut antavat eduskunnalle vuosittain kertomuksen ja tarvittaessa erilliskertomuksia. Eduskunnan

talousvaliokunta antaa mietintönsä pankkivaltuuston kertomuksesta. Pankkivaltuuston tehtävistä säädetään Suomen Pankista annetun lain 11 §:ssä.